

FƏNN SİLLABUSU

İxtisas: 050310-Muzey, arxiv işi və abidələrin qorunması.

Fakültə: Tarix coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Tarix və onun tədrisi metodikası

I. Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: S/İ Milli və beynəlxalq muzey təşkilatları

Fənn proqramı: LDU-nun Tarix və onun tədrisi metodikası kafedrasının 09.02.2022-ci il tarixli qərarı ilə təsdiq edilmişdir (Protokol N7).

Kodu: IPFS-B15

Tədris ili: II (2025-2026) I semestr

Tədris yükü cəmi: 50 saat. Auditoriya yükü (10 saat mühazirə, 10 saat seminar)

Təhsilalma forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 5 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, dərəcəsi: dos. Cəfərov Mayis Vəliməmməd oğlu

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov küçəsi, 22

Məsləhət günləri və saati: IV-V günlər saat: 14⁰⁰-16⁰⁰

E-mail ünvanı: mayis1968@mail.ru

III. Təvsiyə olunan dərslik, dərs vasitələri və metodik vasitələr:

Əsas ədəbiyyat

1. Muzeyşünaslıq. (Dərslik). Bakı, Mars-print, 2002.

2. Sabir Əmirxanov. Nəzəri muzeyşünaslıq. Qarşılıqlı əlaqələr, qanunauyğunluqlar, texnologiyalar. Bakı, Elm və təhsil, 2009, 221 səh

3. Əlfira Qurbanova, Apdin Əlizadə. Muzeylərdə elmi-tədqiqat işinin təşkili və metodikası fənni üzrə tədrisin Baloniya. təhsil sistemində uyğunlaşdırılması və tətbiqi. Dərslik. Bakı, Teknur. 2011. s.260

Əlavə ədəbiyyat

4. Ağayev R. Əlizadə A. Kompleks tədris proqramı, Bakı, Elm, 2015, 34 səh.

5. Bəhrüz Kəngərli adına Naxçıvan Dövlət tarix-diyarşünaslıq muzeyi. Bakı, Azərneşr, 1967.

6. Quliyev H.A. Tarixi-etnoqrafik materialların diyarşünaslıq muzeylərinin ekspozisiyasında göstərilməsi haqqında. Azərbaycan Tarix Muzeyinin əsərləri, 1960, № 3.

7. Ağayev R. Azərbaycanın beynəlxalq mədəni əlaqələri. Bakı, Mars-print, 2003, 167 səh.

8. Əmirxanov S.A. Muzey fəaliyyətində qarşılıqlı əlaqələr. Tədris-metodik vəsait. Bakı, 2002.

9. Paşayev N.A. Məktəbdə tarix-diyarşünaslıq işləri. Bakı, Azərneşr, 1967.

10. Azərbaycan Tarixi muzeyi-2002 (məqalələr toplusu). Bakı, Elm, 2000, 185 səh.

11. Laqua D. Transnational intellectual cooperation, the League of Nations, and the problem of order. Jomal of Qlobal History. 2011, Vol. 6. p. 223-247

12. Vrdoljak A.F. International laü, museums and the return of cultural objects. Cambridge, 2006, Vol. 23-46

IV. Prerekvizitlər: Muzey işinin öyrənilməsində dünyada milli və beynəlxalq muzey təşkilatlarının yaranma, inkişaf yolunun və bu əməkdaşlığın əhəmiyyətini öyrənmək gərəkdir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: "Milli və beynəlxalq muzey təşkilatları" fənninin tədrisi tələbələrə ümumi dünyagörüşün inkişafında, ixtisasın inceliklərinin qavranmasında, həmçinin ixtisasa bağlılıq baxımından müəyyən rol vardır. Bununla bərabər tələbənin bu ixtisası seçməsində həm də qürur duyması, daha da dərin biliklər alması üçün həm də muzey işinin beynəlxalq statusa malik olaraq strateji əhəmiyyət daşıması, dünyanın ümumi qanunlarının qəbul edilməsi baxımından gərəki olduğu mühüm səbəblərdən biridir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: : Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələr biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 ballı tələbə semestr ərzində, 50 ballı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal

seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açır.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nezeri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözle	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam – intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə 10 saat, seminar 10 saat

№	Keçirilən mühazirə və seminar mövzularının məzmunu	müh	sem
1.	Mühazirə: Milli və beynəlxalq muzey təşkilatlarının yaranma tarixi PLAN: 1."Muzey inqilabı"na qədər dünyada erkən muzey işlərinin yaranması yollarının xüsusiyyətləri 2.Muzeylər haqqında ilk elmi araşdırmalar və onların əsas mövzuları 3.Muzeylərin təşkilatlanma işində elmi jurnalların, ayrı institutların yaradılması 4.Beynəlxalq təşkilatların yaranma tarixi və qəbul edilən qanunlar və onların əhəmiyyəti Mənbə: [8, 22-43 səh.]	2	2
2.	Mühazirə: Muzeylərin qarşılıqlı elmi fəaliyyətinin planlaşdırılması, təşkili və ümumi idarəçilik PLAN: 1. Avropada XIX-XX əsrlərdə muzeylərin elmi fəaliyyət istiqamətlərinin yaranma və inkişafı 2. Amerikada eyni əsrlərdə muzeylərin elmi fəaliyyət istiqamətləri 3.Rusiyada və Azərbaycanın XX əsrdə muzeylərin elmi fəaliyyəti və nəticələri 4.Beynəlxalq muzey təşkilatlarının muzeylərin elmi fəaliyyətinə nəzarəti 5.Muzeylərin profilinin seçilməsində elmi-maarif, estetik maarif,pedaqoji və ümumi mədəniyyət məsələlərinə yerli və beynəlxalq münasibət 6.Şəxsiyyət və cəmiyyət münasibətlərində muzeylərin rolunun təyin edilməsi və muzey profili Mənbə: [10. səh.34-90; 13. səh.53-89]	2	2
3.	Mühazirə: Milli muzeylərdə ekspozisiyaların yaradılması və beynəlxalq muzey təşkilatları PLAN: 1.XX-XXI əsrdə bəzi milli muzeylərdə yeni ekspozisiya və reekspozisiya işlərində beynəlxalq muzey təşkilatlarının tövsiyələri və rolu 2.Azərbaycanın müstəqillik dövründə yaradılan yeni muzey ekspozisiyalarının beynəlxalq əlaqələrin təzahürü formatı	2	2

	3. Keçmiş sovetlər respublikasında göstərilən işdə olan ümumi vəziyyət 4. Avropanın bəzi tanınmış tarix muzeylərindəki uyğun yeniliklər 5. Azərbaycanın, Rusiyanın, Orta Asiyanın, Türkiyənin tarix muzeylərindəki ən son vəziyyət Mənbə: [1,2,5,7, 1, səh.256-266; 7, səh.52-109; səh.267-278]		
4.	Mühazirə: İKOM-un yaranma zərurəti və YUNESKO-nun strukturu və milli muzeylər PLAN: 1. Beynəlxalq muzeylər bürosunun fəaliyyətinin dövrləri 2. İKOMUN fəaliyyətində əsas istiqamətlər və Azərbaycan muzeyləri 3. YUNESKO-nun yaranma tarixinin əsas dövrləri və fəaliyyəti 4. YUNESKONUN-nun strukturlarının yaradıcılıq-iş prosesində milli muzeylər məsələsi 5. Azərbaycan Respublikasının muzey təşkilatları ilə əlaqələri Mənbə: [səh.3-12;34-67;120-128; 11, səh.33-130;12, 56-89]	2	2
5.	Mühazirə: Muzeologiya üzrə beynəlxalq komitə - İKOFOM PLAN: 1. İKOFOM təşkilatının yaranma zərurətinin xüsusiyyətləri 2. İKOFOMUN əsas iş profili və onun milli muzeylərə təsiri 3. İKOM-un komitələri və fəaliyyət hədəfləri 4. YUNESKO-nun komitələri və fəaliyyət hədəfləri 5. İKOFOM-un komitələri və fəaliyyət hədəfləri 6. Milli muzey təşkilatlarının yaradılma zərurəti və qloballaşma 7. Beynəlxalq muzey təşkilatlarının milli muzeylərin qorunmasında müsbət və mənfi tərəfləri Mənbə: [10. səh.27-126;11, səh 12-34; 1, .səh.27-29]	2	2

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Tələbə aşağıdakıları bilməli və bacarmalıdır:

- Dünyada milli muzey təşkilatlarının yaradılmasının əhəmiyyətini, maddi sərvətlərin qorunması, təbliği, təşviqatı problemlərinin mövcudluğu və onların həlli yollarında beynəlxalq muzey təşkilatlarının qərarlarının yerinə yetirilmə yollarını anlamalı, ümumdünya muzey təşkilatlarının əsas hədəflərini, iş istiqamətlərini anlamalı və gələcəkdə milli muzey işində bu qərarların təsirini gücləndirməyə çalışmaqla ölkələrdəki kiçik muzeyləri tanımağa çalışmalıdır.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Milli və beynəlxalq muzey təşkilatlarının yaranma tarixini tədqiq etmək;
- Muzey inqilabına qədər dünyada erkən muzey işlərinin yaranması yollarının xüsusiyyətləri başa düşmək.
- Muzeylər haqqında ilk elmi araşdırmalar və onların əsas mövzularını öyrənmək;
- Beynəlxalq təşkilatların yaranma tarixi və qəbul edilən qanunlar və onların əhəmiyyətini bilmək;
- Milli və beynəlxalq muzey təşkilatlarının yaranma zərurətinin xüsusiyyətləri dərk etmək;
- Beynəlxalq muzey təşkilatlarının əsas iş profili və onun milli muzeylərə təsirini öyrənmək;
- Beynəlxalq Muzey təşkilatlarının fəaliyyət hədəflərini müəyyənləşdirmək;
- Milli və beynəlxalq muzey təşkilatlarının əməkdaşlıqlarının Azərbaycanın mədəni irsinin qorunmasında və təbliğində əhəmiyyətini təbliğ etmək;

XIII. Tələbələr fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Kollektiv sualları:

1. Dünya muzeyşünaslıq elminin yaranma tarixi və genezisi
2. Muzey inqilabına qədər dünyada erkən muzey işlərinin yaranması yollarının xüsusiyyətləri
3. Muzeylər haqqında ilk elmi araşdırmalar və onların əsas mövzuları
4. Muzeylərin təşkilatlanma işində elmi jurnalların, ayrı institutların yaradılması
5. Rusiyada və Azərbaycanın XX əsrdə muzeylərin elmi fəaliyyəti və nəticələri
6. YUNESKO-nun yaranma tarixinin əsas dövrləri və fəaliyyəti
7. YUNESKO-nun strukturlarının yaradıcılıq-iş prosesində milli muzeylər məsələsi
8. İKOFOM və İKOFOM təşkilatının yaranma zərurətinin xüsusiyyətləri
9. İKOM-un və YUNESKO-nun komitələri və fəaliyyət hədəfləri
10. Milli muzey təşkilatlarının yaradılma zərurəti və qloballaşma

XV. İmtahan sualları:

1. Dünya muzeyşünaslıq elminin yaranma tarixi və genezisi
2. Muzey inqilabına qədər dünyada erkən muzey işlərinin yaranması yollarının xüsusiyyətləri
3. Muzeylər haqqında ilk elmi araşdırmalar və onların əsas mövzuları
4. Muzeylərin təşkilatlanma işində elmi jurnalların, ayrı institutların yaradılması
5. Rusiyada və Azərbaycanın XX əsrdə muzeylərin elmi fəaliyyəti və nəticələri

6. YUNESKO-nun yaranma tarixinin esas dövrləri və fəaliyyəti
7. YUNESKO-nun strukturlarının yaradıcılıq-ış prosesində milli muzeylər məsələsi
8. İKOFOM və İKOFOM təşkilatının yaranma zərurətinin özəllikləri
9. İKOM-un və YUNESKO-nun komitələri və fəaliyyət hədəfləri
10. Milli muzey təşkilatlarının yaradılma zərurəti və qloballaşma
11. Beynəlxalq muzey təşkilatlarının milli muzeylərin qorunmasında müsbət və mənfi tərəfləri
12. Beynəlxalq muzey komitələrinin strukturundakı fərqli və oxşar qurumlar
13. Şəxsiyyət və cəmiyyət münasibətlərində muzeylərin rolu və əhəmiyyəti
14. Muzey işində beynəlxalq kommunikasiya sistemi
15. Azərbaycanda muzey işinin təbliği məsələsi və turizm
16. Mühəribələr və muzey təşkilatları (XX əsr üzrə)
17. Muzey inqilabı anlayışı və təşkilatlar
18. Beynəlxalq muzey təşkilatlarının qərarlarının icra mexanizmi
19. XX əsr-millə muzeylərdə innovasiyaların tətbiqi və beynəlxalq muzey təşkilatları
20. XXI əsrin əvvəllərində milli muzeylərdə innovasiyaların tətbiqi və beynəlxalq muzey təşkilatları
21. YUNESKO-nun dünya mədəni irs layihəsi və milli muzeylər
22. Dünyada uşaq və şəhər tarixləri muzeylərinin yaranması işində beynəlxalq əməkdaşlıq
23. Beynəlxalq muzey təşkilatları-ekonomuzeylər
24. Turizmin inkişafında muzeylər və sahənin beynəlxalq istiqamətləri
25. Kvebek deklarasiyası və milli muzeylər
26. İKOM və muzeylərdə intellektual mərkəzlər layihəsi
27. Cəmiyyətlərin və fərdlərin inkişafında beynəlxalq muzey təşkilatlarının qərarları
28. Beynəlxalq muzey təşkilatlarının nizamnaməsinin əsas konsepsiyaları
29. Maddi-mədəniyyət nümunələrinin elmi məlumatlarının paylaşılması və beynəlxalq muzey təşkilatları
30. Azərbaycan Respublikasının muzey təşkilatları ilə əlaqələri

S/f Milli və beynəlxalq muzey təşkilatları fənninin sllabusu 050310 Muzey arxiv işi və abidələrin qorunması ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. "Tarix və onun tədrisi metodikası" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (28 aprel 2025-ci il, protokol № 10).

Kafedra müdiri : dos. K.F.Mahmudov

Fənn müəllimi : dos.M.V.Cəfərov